

ANALYS – Sveriges handel med USA⁹

Den svenska ekonomin är nära sammanlänkad med den amerikanska, både direkt och indirekt via globala värdekedjor. Exporten från Sverige till USA har också vuxit snabbt de senaste åren. Branscher där en relativt stor andel av produktionen säljs till USA – som motorfordon, läkemedel och maskiner – kan påverkas extra mycket av höjda tullar. Men sammantaget väntas de direkta effekterna på svensk export och BNP av USA:s tullar, på de nivåer som diskuteras idag, bli relativt begränsade. Samtidigt har tullarna skapat en osäkerhet om den framtida handelspolitiken och förutsättningarna för den ekonomiska utvecklingen. Om denna ökade osäkerhet dämpar global tillväxt skulle det sannolikt få större konsekvenser för svensk ekonomin.

USA är en viktig handelspartner för Sverige och exporten dit har ökat snabbt de senaste åren, både när det gäller varor och tjänster. Motorfordon, maskiner och läkemedel hör till de branscher som exporterar mest varor till USA. Landets roll som handelspartner är ännu viktigare när det gäller export av tjänster. Summerat på varor och tjänster är USA numera Sveriges största enskilda exportland. Svenska företag har också en betydande verksamhet i USA. Svenska direktinvesteringar i USA, mätt som totala tillgångar, har ökat snabbt de senaste åren och landet är nu den klart största mottagaren av sådana investeringar. Sverige är också ett av de länder som har de största direktinvesteringarna i USA i absoluta termer.

Vilka branscher kan drabbas mest av högre tullar i USA?

Enligt vanlig exportstatistik är alltså USA Sveriges största exportmarknad. Den statistiken kan dock ibland ge en missvisande bild av ett lands exponering mot ett annat, eftersom den mäter hela exportvärdet inklusive utländska insatsvaror. OECD:s databas TiVA (Trade in Value Added) skiljer däremot mellan inhemskt och utländskt förädlingsvärde – där förädlingsvärde är skillnaden mellan produktionsvärdet och kostnaden för insatsvaror. Tabell 4 visar andelen av svenskt förädlingsvärde som exporteras till USA, totalt och uppdelat på olika branscher. År 2019 exporterades 2,4 procent av det svenska förädlingsvärdet till USA, vilket då gjorde USA till Sveriges viktigaste exportland efter Tyskland (2,6 procent).^{10, 11} Jämfört med tjänstesektorn exporterar tillverkningsindustrin generellt sett en tydligt större andel av sitt förädlingsvärde till USA (se tabell 4).

⁹ Denna analys bygger på J. Camacho, C. Flodberg, M. Löf och B. Petersson (2025), "Höjda importtullar i USA: Hur omfattande är svensk export till USA och vilka branscher kan påverkas mest?", *Staff memo*, maj, Sveriges Riksbank.

¹⁰ På grund av det omfattande datamaterial som ingår i beräkningarna innehåller TiVA-databasen endast data fram till 2020. Eftersom handel och globala värdekedjor påverkades kraftigt av pandemin 2020, används därför data för 2019 i denna analys.

¹¹ Totalt exporterades 31,2 procent av svenskt förädlingsvärde 2019.

Tabell 4. Svenskt förädlingsvärde som exporterades till USA

År 2019

Bransch	Procent av branschens skapade förädlingsvärde
Motorfordon	14,0
Läkemedel	13,9
Övriga maskiner	11,6
Kemiska produkter	10,2
Tillverkningsindustrin	8,4
Tjänster	1,4
Total	2,4

Anm. Tabellen visar den exporterande branschens innehåll av svenskt förädlingsvärde som exporteras till USA.

Källa: TiVA (OECD).

USA har nyligen höjt importtullarna till 25 procent på motorfordon och till 50 procent på stål och aluminium – två branscher med hög export till USA.¹² Regeringen i USA har också inlett utredningar om högre tullar mot bland annat läkemedelsimport och import av timmer och trävaror. Speciellt läkemedelsbranschen har starka band till USA och exporterar 14 procent av sitt förädlingsvärde dit (se tabell 4). Mycket av den branschens export består dock av tjänster som sannolikt inte kommer omfattas av tullar, vilket bör minska den negativa effekten.

Export till USA kan också gå via andra länder

De amerikanska tullarna bestäms av varutyp och ursprungsland. Eftersom Sverige deltar i globala värdekedjor exporteras svenskt förädlingsvärde till USA både direkt och via tredje land. För att förstå tullarnas påverkan på svensk ekonomi behöver även den indirekta exporten av svenskt förädlingsvärde beaktas. Data från TiVA visar att 69 procent av det svenska förädlingsvärdet som exporterades till USA 2019 gick direkt dit, medan resten gick indirekt via andra länder. I den statistiken framgår också att Irland, Danmark och Tyskland var de länder som exporterade mest svenskt förädlingsvärde till USA. Därefter följer Mexiko, Kanada, Kina och Storbritannien som alla kan komma att möta en annan tullsats än Sverige.

I TiVA-data kan man också se hur stor andel av den svenska sysselsättningen som, direkt eller indirekt, är knuten till produktion av varor och tjänster som exporteras till USA. År 2019 sysselsatte sådan produktion cirka 2,1 procent av det totala antalet sysselsatta i Sverige (drygt 100 000 personer). Ytterligare en knapp procentenhet av den totala sysselsättningen har koppling till export som når USA via tredje land.

¹² Konsekvenserna för stål- och aluminiumbranschen blir troligtvis mycket kännbara med importtullar på 50 procent. Effekterna kan dock bli mindre för de företag som redan har produktion i USA och som kan allokera en större del av produktionen dit. Detta kan medföra intäkter till moderbolaget i Sverige men det riskerar också att produktion i Sverige kan flyttas till USA. Ett exempel är SSAB som är en av de mest betydande aktörerna inom den globala stålindustrin. Den svenska metallindustrin är dock betydligt mer beroende av efterfrågan i Tyskland än i USA.

Sverige importerar en stor andel tjänster från USA

USA är också viktig för svensk import. Under fjolåret var USA det femte största avsändarlandet för svensk import. Merparten av denna import utgörs av tjänster, och i synnerhet affärstjänster, avgifter för immateriella rättigheter samt telekommunikations-, data- och informationstjänster. Skulle EU införa svarstullar mot USA skulle dessa priser kunna öka. Och även om EU inte höjer sina tullar på import kan eventuella prisökningar i USA, till följd av amerikanska tullar mot omvärlden, ändå påverka svenska priser genom att den amerikanska importen blivit dyrare. Enligt TiVA-data från 2019 stod importen från USA för endast 1,9 procent av Sveriges totala konsumtion (offentlig och privat). Det innebär att det skulle krävas relativt stora prisökningar på importerade varor och tjänster från USA för att det skulle påverka svensk inflation i någon större utsträckning.¹³ Sammantaget talar det här för att den direkta effekten på svensk inflation från denna kanal blir relativt begränsad.

Sannolikt relativt små direkta tulleffekter på svensk tillväxt, men desto större negativa förtroendeeffekter

Den svenska exporten till USA är betydande, och särskilt hög inom branscher som motorfordon, läkemedel och maskiner – men dessa branschers samlade export av förädlingsvärdet till USA motsvarade ändå bara 0,7 procent av det totala svenska förädlingsvärdet 2019. Mer uppdaterad traditionell handelsstatistik tyder på att den andelen har ökat samtidigt som viss export sker via tredje land. Men en stor del av den exporten, inte minst inom läkemedelsbranschen, är tjänster som inte är belagda med tullar. För enskilda företag kan effekterna bli kännbara, inte minst för de som inte har någon etablerad verksamhet i USA, men sammantaget bör den direkta makroekonomiska effekten av högre tullar, på den nivå som diskuteras idag, vara relativt begränsad.¹⁴ Den stora osäkerheten som tullarna bidragit till fortsätter dock att påverka företagens och hushållens förtroende, vilket väntas bromsa efterfrågan i världen. Den bedömningen stämmer överens med resultaten i Riksbankens senaste företagsundersökning, där andelen företag som svarar att de troligtvis främst kommer påverkas via indirekta effekter, som en allmänt sämre ekonomi, är större än andelen som väntas påverkas direkt (se "Riksbankens företagsundersökning maj 2025" i denna rapport).

¹³ Om priserna på alla varor och tjänster som importeras från USA stiger med 10 procent, och hela ökningen vältras över på konsumenterna, skulle inflationstakten i Sverige öka med 0,2 procentenheter ($0,02 \times 10$) i det korta perspektivet enligt en mycket grov överslagsberäkning där allt annat, såsom växelkurseffekter och indirekta effekter via globala värdekedjor, hålls konstant.

¹⁴ Om man i ett förenklat räkneexempel antar att 3,0 procent av det svenska förädlingsvärdet exporteras direkt till USA i utgångsläget och efterfrågan på dessa varor och tjänster därefter minskar med 10 procent, till följd av högre tullar och prishöjningar, och dessutom att denna export inte kan ersättas med export till något annat område, så skulle BNP-tillväxten i Sverige bli 0,3 procentenheter lägre ($0,1 \times 3,0$).